

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Πώς δημιουργώ ένα κείμενο;

2.1

Αναγνωρίζω τα είδη των κειμένων

Ουφ, κανείς δεν ασχολείται μαζί μου σήμερα. Ο Ορέστης, η Αγγελίνα, ο μπαμπάς και η μαμά διαβάζουν! Πολύ το αγαπούν το διάβασμα σ' αυτό το σπίτι!

Περιγράφω...

Το εξοχικό της Αφροδίτης και του Βασίλη βρίσκεται στα Χανιά. Είναι ένα κάτασπρο καινούριο διώροφο με κόκκινα κεραμίδια. Έχει θαλασσιά ξύλινη πόρτα και δύο

μεγάλα γαλάζια παράθυρα στον δεύτερο όροφο. Ανάμεσα στα παράθυρα υπάρχει ένα πανέμορφο μπαλκονάκι γεμάτο γλαστρούλες με άσπρα και κόκκινα γεράνια.

Πού είναι χτισμένο το σπίτι; Τι χρώματα έχει; Ποια εντύπωση μας δημιουργείται όταν το αντικρίζουμε;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

Εντοπίζω τα ρήματα στο παραπάνω απόσπασμα. Σε ποιο χρόνο βρίσκονται;

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Για να περιγράψουμε ένα πρόσωπο, ένα ζώο ή ένα αντικείμενο συνήθως χρησιμοποιούμε:

- παροντικούς χρόνους (π.χ. ενεστώτα, βλ. ενότητα 10.1)
- τοπικά επιρρήματα (βλ. ενότητα 12.1)
- επίθετα για να δώσουμε ζωντάνια σ' αυτό που περιγράφουμε.

Αφηγούματα....

Στους χώρους της Μονής του Αγίου Νικολάου Σπετσών, εκτός από την εκκλησία, πλειονυμούσε το σχολείο και εκεί γίνονταν συμβούλια και λαϊκές συνελεύσεις, όπως και εκείνη της 3ης Απριλίου 1821, Κυριακής των Βαΐων, όταν το καμπαναριό σήμανε την εξέγερση των Σπετσιωτών και υψώθηκε για πρώτη φορά η σημαία

της επανάστασης στο νησί. Από τον Άγιο Νικόλαο οι νησιώτες κατευθύνθηκαν με κλάδους βαΐων στα χέρια προς το διοικητήριο του νησιού, όπου συνάντησαν προκρίτους και πλήθος λαού.

Πέτρος Χαριτάτος,
Ανεξερεύνητες Σπέτσες,
ROAD Εκδόσεις, Αθήνα 2004
(διασκευή)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4

Εντοπίζω τα ρήματα στο παραπάνω απόσπασμα. Τι είδους ρήματα είναι; Σε ποιο χρόνο βρίσκονται;

ΑΦΗΓΗΣΗ

Για να αφηγηθούμε γεγονότα χρειαζόμαστε:
παρελθοντικούς χρόνους (παρατατικό, αόριστο, βλ. ενότητα 10.1),
χρονικούς συνδέσμους (βλ. ενότητα 14), χρονικά επιρρήματα (βλ.
ενότητα 12.1), χρονικές προτάσεις (για να δηλώσουμε τη χρονική στιγμή
των γεγονότων, βλ. ενότητα 16.4 Z), ρήματα δράσης, περιγραφικά
ουσιαστικά και επίθετα για να παρουσιάσουμε τις εικόνες.

Δίνω οδηγίες . . .

Μία εύκολη συνταγή - Φρουτοσαλάτα

Υλικά

2-3 πορτοκάλια
½ κιλό κεράσια
1 λεμόνι
200 γραμμάρια φράουλες
3 μπανάνες
3 κουταλάκια του γλυκού zάχαρη
2 μήλα
3 κουταλιές της σούπας γιαούρτι

Εκτέλεσην

Πρώτα στύβουμε τα πορτοκάλια και
το λεμόνι. Στη συνέχεια, ξεφίλου-

δίζουμε τα μήλα και τις
μπανάνες και τα κόβουμε
σε μικρά κομμάτια. Τα βά-
ζουμε σε ένα σκεύος μαζί
με τα κεράσια και τις
φράουλες.

Ανακατεύουμε τον
χυμό του λεμονιού και
του πορτοκαλιού με τη
zάχαρη και το γιαούρτι μέσα σε ένα
ποτήρι. Μετά, ρίχνουμε το μείγμα στα
φρούτα.

Τέλος, βάζουμε τη φρουτοσαλάτα
στο ψυγείο για δύο ώρες. Τη σερβί-
ρουμε σκέτη ή με σαντιγί.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5

Εντοπίζω τα ρήματα στη συνταγή. Σε ποιο χρόνο βρίσκονται; Με ποιο τρόπο παρουσιάζεται η συνταγή βήμα προς βήμα;

ΚΕΙΜΕΝΟ ΟΔΗΓΙΩΝ

Για να φτιάξουμε ένα κείμενο με οδηγίες χρησιμοποιούμε:

- ρήματα στην οριστική ενεστώτα
- προστακτική
- υποτακτική

Προσέχουμε να παρουσιάσουμε τα στάδια της διαδικασίας με τη σωστή χρονική σειρά.

Χρησιμοποιώ επιχειρήματα . . .

Ποια είναι
τα αρνητικά
της κυκλοφορίας
στο κέντρο της πόλης;
Ποια επιχειρήματα
χρησιμοποιεί
ο αρθρογράφος για να
μας πείσει;

Η κυκλοφορία των αυτοκινήτων στο κέντρο της Αθήνας θα πρέπει να περιοριστεί, αφού πρώτα πρώτα οι δρόμοι εκεί είναι στενοί. Έτσι, με την αύξηση των αυτοκινήτων τις πρωινές και τις απογευματινές ώρες, κανείς τελικά δεν μπορεί να κυκλοφορήσει. Είναι γνωστά σε όλους τα πολύωρα μποτίλιαρίσματα, η μόλινη της ατμόσφαιρας, ο εκνευρισμός και οι καθυστερήσεις. Τις ώρες αυτές, επίσης, ούτε οι πεζοί ούτε τα ασθενοφόρα μπορούν να περάσουν, επειδή οι δρόμοι παραμένουν κλειστοί από τα αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης. Επιπλέον, θα πρέπει να σκεφτούμε και τις συνέπειες στον τουρισμό. Όλο τον χρόνο χιλιάδες τουρίστες επισκέπτονται την Αθήνα και μάταια προσπαθούν να απολαύσουν την ομορφιά και τους χώρους του ιστορικού κέντρου της πόλης. Τέλος, γιατί ξοδέψαμε τόσα χρήματα για να φτιάξουμε το πιο σύγχρονο μετρό της Ευρώπης αν είναι να κυκλοφορούμε όλοι με τα αυτοκίνητά μας;

ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΩΝ

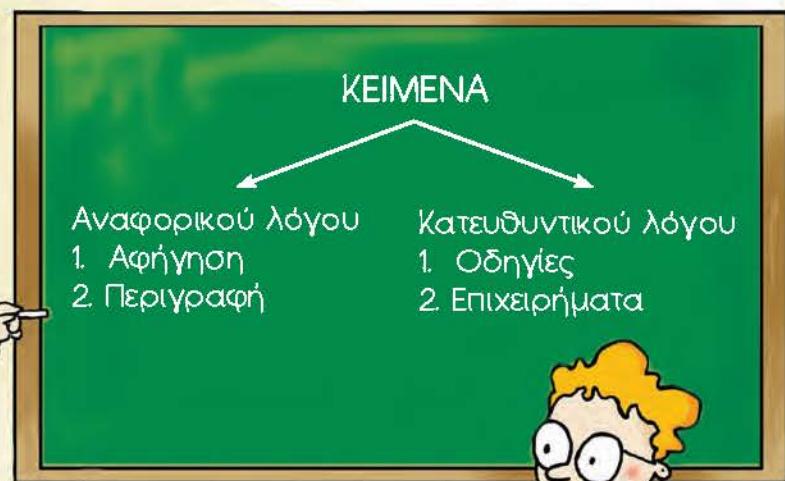
Για να συνθέσουμε ένα κείμενο με επιχειρήματα χρησιμοποιούμε:

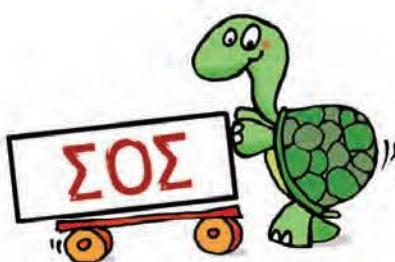
- ενεστώτα
- αιτιολογικές προτάσεις (βλ. ενότητα 16.4 Η)

Επίσης, εκθέτουμε τα επιχειρήματα στη λογική τους σειρά.

Στα **περιγραφικά** και στα **αφηγηματικά** κείμενα παρουσιάζω πρόσωπα, πράγματα, γεγονότα και καταστάσεις (**αναφορικός λόγος**). Στα κείμενα που περιέχουν **οδηγίες** και **επιχειρήματα** προσπαθώ να αδηγήσω τον αναγνώστη σε μια ορισμένη ενέργεια ή συμπεριφορά (**κατευθυντικός λόγος**).

Ένα κείμενο μπορεί να συνδυάζει περισσότερες από μία θετική γλώσσα. Μπορεί, για παράδειγμα, να περιγράφει κάτι, αλλά ταυτόχρονα να προσπαθεί να μας πείσει με επιχειρήματα να κάνουμε κάτι.

Η νέα αυτόματη σκούπα έχει μικρό μέγεθος, ελάχιστο βάρος και είναι εύκολη στη χρήση. Σας επιτρέπει να επιλέξετε τον βαθμό απορροφητικότητας, ανάλογα με το είδος της επιφάνειας που θέλετε να καθαρίσετε. Συναδεύεται από τέσσερα μικρά ανταλλακτικά, ώστε να σας επιτρέπει να καθαρίζετε όχι μόνο γωνίες αλλά και πολυμερές, καναπέδες και κουρτίνες. Η συσκευή αυτή αποτελεί την πιο οικονομική λύση στο πρόβλημα της σκόνης. Ιδιαίτερη ακόμα κι αν υποφέρετε από αλλεργίες, καθώς δεν αφήνει τα μόρια της σκόνης να διαφύγουν στην ατμόσφαιρα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 6 Διαβάζω τα κείμενα και γράφω σε ποιο είδος ανήκουν.

Φτιάξε μόνος σου αρωματικά χώρου. Θα χρειαστείς δύο πορτοκάλια, μερικά ξυλαράκια κανέλας, μερικά γαρίφαλα.

Ο Κάμπος της Χίου
Την άνοιξη ο Κάμπος είναι στις μεγάλες του δόξες. Οι παραδεισένιοι κήποι με τα εσπεριδοειδή πλημμυρίζουν με μια πυκνή ευωδία την περιοχή και τα δέντρα βρίσκονται σε πλήρη ανθοφορία.

Περιοδικό Passport, τεύχος 11

Στην εποχή μας οι νέες τεχνολογίες δεν είναι πια υπόθεση μόνο των ειδικών. Μάθετε να χρησιμοποιείτε το διαδίκτυο. Σας προσφέρει ταχύτερη και ακριβέστερη ενημέρωση. Μπορείτε να αντιλήσετε πολύτιμες πληροφορίες για ό,τι σας ενδιαφέρει. Και, επιπλέον, η πρόσβαση σε αυτό είναι εύκολη και αρκετά οικονομική.

Αγαπημένο μου ημερολόγιο,
Σήμερα στο σχολείο πέρασα μια θαυμάσια μέρα. Φτιάχαμε με τον Νίκο μια τεράστια ζωγραφιά σε χαρτόνι και στολίσαμε τον διάδρομο. Στο διάλειμμα η Σοφία και η Φανή, οι δίδυμες, με κάλεσαν στο πάρτι για τα γενέθλιά τους. Την τελευταία ώρα κάναμε πρόβα με τη δασκάλα μας για τη σχολική γιορτή. Μάθαμε και τρία νέα τραγούδια!

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 7

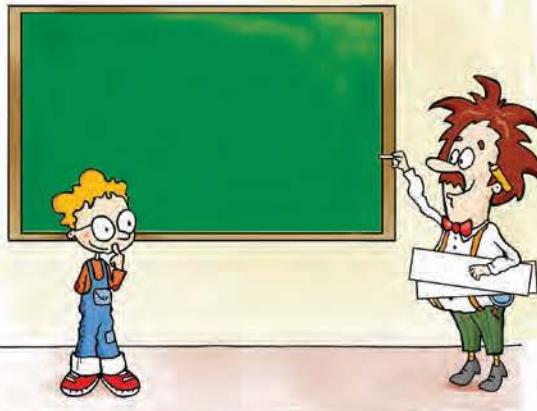
Διαλέγω τρία μικρά κείμενα από ένα περιοδικό και βρίσκω σε ποιο είδος ανήκει το καθένα. Αιτιολογώ την απόφασή μου με βάση τα χαρακτηριστικά τους.

2.2

Συνθέτω κείμενο

Συνθέτω παράγραφο

- Με τι θα ασχοληθούμε σήμερα, θείες;
- Θα φτιάξουμε μια παράγραφο. Έβλα να σου δείξω πώς ακριβώς!

Ο γνωστός κριτικός σύγχρονης τέχνης, Φιλίπ Περό, επισκέφτηκε την έκθεση που φιλοξενείται στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης αυτή την εποχή. Ο κύριος Περό, βγαίνοντας από το μουσείο, δήλωσε «Ηρθα στην Αθήνα πέροι, **αλλά** αισθάνομαι ότι ζω σε αυτή την πόλη πάνω από δέκα χρόνια. Ο ελληνικός πολιτισμός ήταν πάντα μέσα στην ψυχή και στο μυαλό μου. Νομίζω ότι **αποτελεί** παγκόσμια **κληρονομιά**. Αποτελεί μια κληρονομιά για την οποία **οι Έλληνες και διοι οι Ευρωπαίοι** νιώθουν σήμερα περήφανοι, αλλά την **ίδια** στιγμή γνωρίζουν ότι **εκείνοι** έχουν και την υποχρέωση να τη διαφυλάξουν».

Έτοιμη η παράγραφος, Ορέστη. Θα σου πω όμως κι ένα μεγάλο μυστικό: Μια παράγραφος, για να μας μεταδώσει ένα μήνυμα, πρέπει να έχει **συνοχή**.

Οι πέξεις, οι φράσεις και οι προτάσεις που αποτελούν μια παράγραφο πρέπει να βρίσκονται σε **Πιογική σειρά**. Αυτά επιτυγχάνεται όταν οι πέξεις, οι φράσεις και οι προτάσεις **δένονται μεταξύ τους**. Τότε, θέμες ότι αυτές έχουν μεταξύ τους **σχέσεις συνοχής**.

Σχέσεις συνοχής

α. Επανάληψη πέξης, φράσης ή πρότασης:

Μπορούμε να επαναλάβουμε μια πέξη ή μια φράση (ή ένα μέρος μιας φράσης).

Π.χ. **Ο γνωστός κριτικός σύγχρονης τέχνης, Φιλίπ Περό**, επισκέφτηκε την έκθεση που φιλοξενείται στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης αυτή την περίοδο. **Ο κύριος Περό...**

Μπορούμε να επαναλάβουμε και μια ολόκληρη πρόταση.

Π.χ. Νομίζω ότι **αποτελεί** παγκόσμια κληρονομιά. **Αποτελεί** μια κληρονομιά...

β. Αντικατάσταση:

Μπορούμε να αντικαταστήσουμε μια πέξη ή μια φράση με μια άλλη που μιλάει για το ίδιο πράγμα.

Π.χ. Ήρθα στην Αθήνα πέρσι, αλλά αισθάνομαι ότι ζω **σε αυτή την πόλη** πάνω από δέκα χρόνια.

γ. Αντωνυμίες:

Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε μια αντωνυμία στη θέση μιας ονοματικής φράσης (βλ. ενότητα 8 για τις αντωνυμίες και ενότητα 16.2 Α για τις ονοματικές φράσεις).

Π.χ. Αποτελεί μια κληρονομιά για την οποία **οι Έλληνες και όχι οι Ευρωπαίοι** νιώθουν σύμερα περήφανοι, αλλά την ίδια στιγμή γνωρίζουν ότι **εκείνοι** έχουν και την υποχρέωση να τη διαφυλάξουν.

δ. Σύνδεση:

Οι προτάσεις ενώνονται μεταξύ τους με συνδέσμους (βλ. και κειμενικούς δείκτες παρακάτω).

Π.χ. Ήρθα στην Αθήνα πέρσι, **αλλά** αισθάνομαι ότι ζω σε αυτή την πόλη πάνω από δέκα χρόνια.

Κειμενικοί δείκτες

Υπάρχει ακόμα ένα μυστικό για τη συνοχή μιας παραγράφου:
οι **κειμενικοί δείκτες**.

Κειμενικοί δείκτες είναι όλες οι πέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούμε για να δείξουμε πώς συνδέονται οι προτάσεις μέσα στο κείμενο. Μας δείχνουν δηλαδή τις σχέσεις συνοχής. Οι κειμενικοί δείκτες είναι συνήθως επιρρήματα ή σύνδεσμοι (βλ. ενότητες 12 και 14).

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Πώς δημιουργώ ἐνα κείμενο;

Όταν ο Ορέστης άνοιξε την πόρτα **και** είδε τον θείο Βρασίδα, ξαφνιάστηκε, γιατί δεν περίμενε να τον βρει εκεί. Ήξερε ότι είχε φύγει την περασμένη βδομάδα για ένα συνέδριο στο Παρίσι. **Όμως**, αυτό το ταξίδι προφανώς δεν είχε πραγματοποιηθεί, **αφού** ο θείος Βρασίδας ήταν στο σπίτι. **Στην αρχή**, σάστισε **και** έμεινε αμίθητος. Νόμιζε ότι ήταν όνειρο. **Όμως**, ήταν αληθεία. **Γι' αυτό**, **στη συνέχεια**, έτρεξε προς το μέρος του.

Ορέστη, πρόσεξε τι κάνουμε με τους κειμενικούς δείκτες:

- a. **Συνδέομε**: και, και επίσης, και ακόμα, επιπλέον, με άλλα λόγια, για παράδειγμα
- b. **Δημιουργούμε αντίθεσην**: αλλά, ενώ, ωστόσο, αν και, αντίθετα, όμως
- c. **Αιτιολογούμε**: γιατί, επειδή, αφού, καθώς
- d. **Βγάζουμε συμπεράσματα**: επομένως, συνεπώς, άρα
- e. **Ορίζουμε τον χρόνο**: τότε, στη συνέχεια, πρώτα, ύστερα, μέχρι τώρα

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 8

Βάζω τις παρακάτω προτάσεις σε λογική σειρά, ώστε να βγαίνει νόημα στην ιστορία. Σ' αυτό θα με βοηθήσουν οι κειμενικοί δείκτες. Αν έχω βάλει τις προτάσεις στη σωστή σειρά, τότε θα διαπιστώσω ότι έχει συνοχή το κείμενο που δημιούργησα.

1. Στο τέλος, όμως, αποφάσισε να ρωτήσει τη Σοφία τι ακριβώς είχε συμβεί.
2. Είδε το ρολόι του και ήταν περασμένες εννέα.
3. Στην αρχή, έμεινε άφωνος.
4. Όμως, προφανώς αυτό δεν είχε γίνει, αφού τώρα βρισκόταν εκεί και μόνο η Σοφία ήταν στο σπίτι.
5. Ήξερε ότι το πάρτι έπρεπε να είχε αρχίσει από τις οκτώ.
6. Όταν ο Φίλιππος έφτασε στο σπίτι της Σοφίας για το πάρτι των γενεθλίων της, ξαφνιάστηκε, γιατί κανείς δεν ήταν εκεί.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 9

Επιμέγω δύο διαφορετικές παραγράφους από δύο άρθρα ενός περιοδικού και εντοπίζω τις σχέσεις συνοχής και τους κειμενικούς δείκτες σε καθεμιά από αυτές.

2.3 Επιλέγω το κατάλληλο ύφος ανάλογα με την περίσταση

Επίσημο (τυπικό) - ανεπίσημο (οικείο) ύφος

- Παρακαλώ;
- Καλημέρα σας, κύριε διευθυντά.
- Καλημέρα, κυρία Ηλιάδη. Τι κάνετε;
- Δεν αισθάνομαι πολύ καλά σήμερα, κύριε διευθυντά. Σας τηλεφωνώ λοιπόν για να σας ενημερώσω ότι δε θα μπορέσω να έλθω στη δουλειά και να σας ζητήσω αναρρωτική άδεια...

- Ναι;
- Έλα, Γιώργο, ο Ορέστης.
- Τι έγινε; Καλά;
- Ε, έτσι κι έτσι. Μάλλον δε θα έρθω στο πάρτι. Κρίμα, το περίμενα πώς και πώς!

Χρησιμοποιούμε διαφορετικό **ύφος**, δηλαδή διαφορετικό περιπόταγμα και διαφορετικές εκφράσεις, ανάλογα με το πού βρισκόμαστε, σε ποιον απευθυνόμαστε, ποιοι είναι οι συνομιλητές και ποιοι άλλοι είναι παρόντες. Δηλαδή, αληθιώς μιλάει η κυρία Δανάη στον διευθυντή της και αληθιώς μιλάει ο Ορέστης με τον φίλο του, τον Γιώργο.

Τα χαρακτηριστικά του **ανεπίσημου ύφους** είναι οι μικρές προτάσεις, οι απλές λέξεις κτλ. (*Έλα, Γιώργο... Τι έγινε;... έτσι κι έτσι...*)

Τα χαρακτηριστικά του **επίσημου ύφους** είναι οι μεγάλες προτάσεις, οι δευτερεύουσες προτάσεις, οι λέξεις από παλιότερες μορφές της γλώσσας μας κτλ.
(*Καλημέρα σας, κύριε διευθυντά... Τι κάνετε;... Δεν αισθάνομαι πολύ καλά σήμερα...*)

2.4 Ακολουθώ κανόνες στην επικοινωνία

Κανόνες συνεργασίας

- Τι ώρα είναι, σας παρακαλώ;
- Τέσσερις και τέταρτο.

- Πού είναι το πιο κοντινό βενζινάδικο;
- Στην επόμενη γωνία.

- Θα έρθεις στο πάρτι του Γιάννη;
- Φυσικά και θα έρθω.

– Για το φαγητό σήμερα πρέπει να αγοράσουμε καρότα.
Αφού τα ξεφλουδίσουμε, θα τα κόψουμε και θα τα βάλουμε μαζί με τα υπόλοιπα λαχανικά στην κατσαρόλα.

Η καθημερινή επικοινωνία με τους συνανθρώπους μας βασίζεται σε κάποιους κανόνες συνεργασίας:

1. Δίνουμε ακριβώς όσες πληροφορίες είναι αναγκαίες ούτε λιγότερες ούτε περισσότερες.
2. Δίνουμε αληθινές πληροφορίες.
3. Δε λέμε άσχετα πράγματα.
4. Είμαστε σαφείς, σύντομοι και λέμε αυτά που θέλουμε με λογική σειρά.

Κανόνες συμπεριφοράς

Ας δούμε τώρα και κάποιες άλλες περιπτώσεις όπου οι συνομιλητές ακολουθούν κανόνες. Αυτοί θα μπορούσαμε να πούμε ότι αποτελούν κανόνες «καλής» συμπεριφοράς.

– Αν θέλετε, μπορώ να σας βοηθήσω.

– Μήπως ξέρετε πού βρίσκεται το καινούριο εμπορικό κέντρο;

Όταν απευθυνόμαστε σε κάποιον που δεν τον γνωρίζουμε, που είναι μεγαλύτερος ή κατέχει υψηλότερη κοινωνική θέση από εμάς, τότε χρησιμοποιούμε το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο. Αυτό ονομάζεται **πληθυντικός ευγένειας**.

– Έβα νεράκι ακόμα, σας παρακαλώ.

Όταν θέλουμε να ζητήσουμε κάτι φιλικά από τον άλλο, χωρίς όμως να το απαιτούμε, χρησιμοποιούμε τα **υποκοριστικά** (βλ. ενότητα 17.1 Β).

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Πώς δημιουργώ ἐνα κείμενο;

– Να σου zntíσω μια χάρη;

– Κλείνεις την πόρτα;

Για να zntíσουμε κάπι με ευγενικό τρόπο, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε υποτακτική ή το δεύτερο ενικό/πληθυντικό πρόσωπο του ενεστώτα σε μια ερωτηματική πρόταση, αντί για προστακτική.

– Παρακαλώ, περάστε μέσα.

– Μπορείτε να μας κάνετε τον λογαριασμό;

Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε επίσης τις πλέξεις παρακαλώ και μπορώ για να είμαστε ευγενικοί.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 10

Εκφράζω την παρακάτω παράκληση με πιο ευγενικό τρόπο (δηλαδή χρησιμοποιώντας τον πληθυντικό ευγένειας, τα υποκοριστικά κτλ.). Γράφω τις προτάσεις που σχηματίζω στο τετράδιό μου.

– Δώσε μου ένα μολύβι!

Βλέπουμε λοιπόν ότι η γλώσσα μάς δίνει διαφορετικά μέσα για να κάνουμε με τα λόγια μας αυτό ακριβώς που θέλουμε κάθε φορά.

Τι θα θυμάμαι για... τα κείμενα και τις παραγράφους

1. Έχουμε τέσσερα διαφορετικά είδη κειμένων:
 - (α) περιγραφικά κείμενα,
 - (β) αφηγηματικά κείμενα,
 - (γ) κείμενα με οδηγίες,
 - (δ) κείμενα με επιχειρήματα.

Τα δύο πρώτα είδη κειμένων ανήκουν στον **αναφορικό πόγο**, ενώ τα δύο τελευταία στον **κατευθυντικό πόγο**.
2. Τα κείμενα αποτελούνται από **παραγράφους**. Μια παράγραφος έχει **συνοχή** όταν οι λέξεις, οι φράσεις και οι προτάσεις που την αποτελούν βρίσκονται σε λογική σειρά. Προσπαθώ ποιοπόν να συνδέω τις λέξεις, τις φράσεις και τις προτάσεις μου μεταξύ τους χρησιμοποιώντας τους **κειμενικούς δείκτες**, που είναι συνήθως επιρρήματα ή σύνδεσμοι.
3. Γενικά, όταν επικοινωνούμε χρησιμοποιούμε διαφορετικό λεξιλόγιο και διαφορετικές εκφράσεις, ανάλογα με το πού βρισκόμαστε και σε ποιον απευθυνόμαστε. Χρησιμοποιούμε, δηλαδή, διαφορετικό **ύφος** (**ανεπίσημο** ή **επίσημο**).
4. Στην καθημερινή επικοινωνία με τους συνανθρώπους μου ακολουθώ κάποιους **κανόνες συνεργασίας**: Δίνω ακριβώς όσες πληροφορίες είναι αναγκαίες, ούτε πιγάρερες, ούτε περισσότερες. Δίνω αληθείς πληροφορίες. Είμαι σαφής, σύντομος και λέω αυτά που θέλω με τη σειρά, χωρίς να μιλάω για άσχετα πράγματα. Επίσης, χρησιμοποιώ, για λόγους ευγένειας, ορισμένους γραμματικούς τύπους (**πληθυντικό ευγένειας**, υποκοριστικά, υποτακτική ή ερώτηση, ρήματα όπως μπορώ, παρακαλώ κ.ά.).